

Kaside-i Bürde

Kasidetü'l-Bürde olarak anılan şiir iki şaire nisbet edilmektedir. Birincisi ashaptan Kâ'b b. Züheyr'ın (ö. 24/645) Hz. Peygamber'e sunduğu ünlü kasidesidir.

Kasidetü'l-Bürde namıyla bilinen ikinci kaside ise Bûsîrî'nin (ö. 695/1296) Hz. Peygamber için yazdığı ünlü kasîdesidir.

Autor : Raşit Tunca

Sene : 2025

Yayınlayan : Raşit Tunca

SAYI : V281120250910

Kaside-i Bürde

Birinci Bölüm

Kaside-i Bürde (Ka'b bin Züheyre Ait Olan Kaside)

ikinci Bölüm

Kaside-i Bürde İmam Busayri

Kaside-i Bürde (İmam Busayriye Ait Olan Kaside)

ÖNSÖZ

ÖNSÖZ

Kasidetü'l-Bürde olarak anılan şiir iki şaire nisbet edilmektedir. Birincisi ashaptan Kâ'b b. Züheyr'in (ö. 24/645) Hz. Peygamber'e sunduğu ünlü kasidesidir.

Câhiliye döneminin tanınmış şairlerin-den Züheyr b. Ebû Sülmâ'nın ölmeden önce oğulları Kâ'b ile Büceyr'e, gördüğü bir rüya üzerine gelmesinin yakın olduğu-nu anladığı Hz. Peygamber'e tâbi olma-larını tavsiye ettiği, iki kardeşin Medine'ye doğru yola çıktığı, Kâ'b'ın Medine yakınında kaldığı, Büceyr'in Medine'ye gide-rek Resûl-i Ekrem ile görüşüp Müslüman olduğu, bunu öğrenen Kâ'b'ın, kardeşini ve Resûlullah'ı hicveden bir şiir nazmetmesi üzerine, Hz. Peygamber'in Kâ'b'ın kanının helâl olduğunu söylediği rivayet edilir.

Büceyr, kardeşine mektup göndere-rek bazı şairler hakkında ölüm kararı ve-rildiğini, ancak Resûl-i Ekrem'in pişman olup huzura gelenleri affettiğini bildirir ve Hz. Peygamber'e gelip af dilemesini tavsiye eder. Medine'ye gidip sabah namazında Mescid-i Nebevî'ye giren Kâ'b, Resûlullah'ın huzuruna yüzü örtülü ola-rak çıkar ve kendisine Kâ'b'ın tövbe edip İslâm'ı kabul etmek amacıyla geldiğini, af talebinin kabul edilip edilmeyeceğini sorar. Resûl-i Ekrem talebinin kabul edi-leceğini belirtince yüzündeki örtüyü açar ve kendisinin Kâ'b olduğunu söyler. Kâ'b ünlü kasidesini bu sırada okumuş, kasi-deyi çok beğenen Hz. Peygamber, "Bürde" adı verilen ve günümüzde

Topkapı Sa-rayı Müzesi'nde muhafaza edilen hırkası-nı onun omuzlarına koymuş, bundan do-layı kasideye "Kasîdetü'l-bürde" veya baş-langıç ifadesine göre "Bânet Sü'âd" adı verilmiştir.

Bürde Kasidesi Hz. Peygamber'le muhacirleri medih olmak üzere iki kısımdan oluşur. Kasidenin beyit sayısı hakkında farklı rivayetler vardır. Sükkerî bu sayıyı elli beş, İbnü'l-Enbârî elli yedi, Ebû Zeyd el-Kureşî elli sekiz, diğer bazı kaynaklar elli dokuz ve altmış olarak kaydetmiştir. Kasidenin ihtiva ettiği lafızlar ve beyitle-rin tertibinde de farklılıklar vardır.

Kasîdetü'l-bürde, telif tarihinden za-manımıza kadar İslâm edebiyatında önemli bir yer işgal etmiştir. Makkari'nin bazı âlimlerin meclislerini Kâ'b'ın kasidesiyle açtıklarını söylemesi de kasidenin İslâm edebiyatındaki önemine işaret etmektedir.

Kasidetü'l-Bürde namıyla bilinen ikinci kaside ise Bûsîrî'nin (ö. 695/1296) Hz. Peygamber için yazdığı ünlü kasîdesidir.

Mısırlı sûfî ve şair Muhammed b. Saîd el-Bûsiri'nin Hz. Peygamber için yazdığı ve "el-Kevâkibü'd-dürriye fi-medhi hayri'l-beriyye" adını verdiği kaside, şairin tutulduğu hasta-lıktan kurtulmasına vesile olduğu için, Kasîdetü'l-bürde diye meşhur olmuş-tur.

Rivayete göre felç geçirdiğinde bir akşam kendisine şifa vermesi için Allah'a dua eden şair, rüyasında Hz. Peygamber'i görür. Resûl-i Ekrem ondan kendisi için yazdığı kasideyi okumasını is-ter. Bûsîrî, "Yâ Resûlallah! Ben senin için birçok kaside

yazdım, hangisini istersin?" deyince Hz. Peygamber kasidenin ilk bey-tini söyler. Bunun üzerine şair kasidesini okumaya başlar, Resûlullah da onu sonu-na kadar dinler. Bitince de hırkasını (bür-de) çıkarıp şairin üstüne örter ve eliyle vücudunun felçli kısmını sıvazlar. Bûsîrî uykudan uyanınca vücudunda felçten eser kalmadığını farkeder. Bu rüya hadi-sesinin halk arasında yayılmasından son-ra kaside Kasîdetü'I-bürde olarak üne kavuşmuştur.

Her ne kadar bu rivayet menkıbe şeklini almış görünüyorsa da il-gili kaynaklarda kaside vesilesiyle şifaya kavuşma motifi sürekli vurgulanmakta-dır.

On bölümden oluşan Kasîdetü'l-bürde, en eski nüshalarında 160 beyit iken sonrakilerde 165 beyte kadar ulaşmaktadır. Klasik Arap kaside tarzında olduğu gibi şiir sevgiliye özlem temasının işlen-diği nesîb bölümüyle başlar, daha sonra nefisten şikâyet, Hz. Peygamber'e övgü, onun doğumu, mucizeleri, Kur'an'ın fazi-leti, mi'rac mucizesi, cihadın önemi, ne-damet ve ümit, dua ve niyaz bölümüyle sona erer. Aruzun basit bahriyle yazılan, yapı ve üslûp bakımından son derece sağ-lam ve lirik olan kaside, bu sebeple asır-lardır İslâm coğrafyasının her bölgesinde büyük bir ilgi görmüş, dinî toplantılarda, mübarek gün ve gecelerde, sünnet, dü-ğün, bayram ve cenaze merasimlerinde okunagelmıştır.

(Geniş bilgi için bk. DİA, Kasidetü'l-Bürde Maddesi, XXIV/566-569)

Birinci Bölüm

Kaside-i Bürde

Birinci Bölüm

Kaside-i Bürde (Ka'b bin Züheyre Ait Olan Kaside)